

Tysse 16.08.2018

Hordaland fylkeskommune

29 AUG 2018

Hordaland Fylkeskommune

Fylkeskultursjef Per Morten Ekerhovd

Agnes Movinkelsgt. 5,

Postboks 7900.

5020 Bergen

Economuse` Fjordtønna v/Johannes M. Tysse vil med dette bed om eit møte med deg som noverande kultursjef og tidlegar ansatt i fylkeskommunen Terje Inderhaug.

Fjordtønna er komen i ein vanskeleg økonomisk situasjon på grunn av den kommunale veggen fram til Fjordtønna som ikkje vart utbetra av kommunen. Underteikna og heile familien var svært skeptiske til å gå inn i prosjektet på grunn av veggen etter mange år med store investeringar . Representanten for fylkeskommunen sa at forutsetninga for å verta med i prosjektet var at veggen hadde tilkomst for buss , og at eg måtte ta dette opp med kommunen. Eg svara klart og tydeleg at det aldri vart gjort med meg, så dersom fylket og kommunen ville ha Economuse` til Samnanger måtte vegspørsmålet løysast mellom fylkeskommunen og Samnanger kommune

Eg var gang på gang i samtale med prosjektleiar Terje Inderhaug om dette og sa tydeleg frå om at dette kunne vi ikkje gå inn i utan vi var sikre på at kommunen meinte alvor med å rusta veggen opp. Economuse` nettverket vart eit EU prosjekt , og på grunn av økonomi mått ein ha ei verksemd etablert i 2010, og vi var den verksemda som var mest «klar».

Eg vart forsikra gang på gang av Terje at dette meinte kommunen alvor med og at alt var under kontroll. Eg kjende den gongen ikkje til korleis fylket og kommunen hadde inngått slik avtale, men på dette grunnlaget sa vi oss viljuge til å gå inn i prosjektet. I ettertid fekk eg kjennskap til at avtalen ikkje var skriftleg mellom Hordaland Fylkeskommune og Samnanger kommune. Kommunen har i ettertid gått vekk frå munnleg lovnad om utbetring , og saka vart sendt til vurdering hjå advokat i KS. Vil her leggja til at eit av dei viktigaste papira som vart sendt frå underteikna til Samnanger kommune v/ Marit Aase av25.05.2007 ikkje vart lagt med frå kommunen til advokaten . I dette brevet minner eg kommunen om det ansvar dei har med veggen 3 år før kommunen sender søknad om å få Ecomomuse` til Samnanger. (vedlegg) Advokaten sler fast at det ikkje er inngått skriftleg avtala mellom fylket og kommunen om utbetring av veggen, men sei likevel at « Tysse (Fjordtønna)og fylkeskommunen har hatt en berettiget forventning om at veien vil bli en realitet».

Her meiner vi som eigarar av Fjordtønna at Hordaland fylke klart hadde eit ansvar til å inngå ein skriftleg avtale med Samnanger kommune om at kravet med utbetring av veggen måtte gjennomførast innan ein fastsett dato .Når fylkeskommune og kommune forhandlar om ei sak må tredjeparten ha grunn til å forventa at dette vert gjort på profesjonell måte .Som tidlegare skrive var eg gong på gong i representanten for nettverket om at vi ikkje kunne gå inn på å verta Economuse` utan å vera trygg

på at vegen vart sett i stand. Etter all den uro eg synte for nett dette med vegen burde representanten Terje Inderhaug i alle fall fått dette skriftleg. Eg har ikkje visst før i ettertid kva kommunikasjon som føregjekk mellom Hordaland Fylkeskommune og Samnanger kommune angående vegspørsmålet. Dette skulle ordnast uavhengig av underteikna og eg vart forsikra om at eg var trygg i så måte.

Viser elles til litt av dei vedlegg som er i denne saka.

Underteikna er svært skuffa over att kommunen så lettvindt kan springa frå sitt ansvar, men er og klar på at fylkeskommunen burde sikra seg med ein skriftleg avtale ovanfor kommunen. Det er ikkje gjort og den som sit igjen med rekninga og tap over 8 år er eit lite privat føretak . Vi eigarar føler oss såleis ført bak lyset både av fylket og kommunen. Taksten for å byggja om og klargjera vart av autorisert takstmann sett til 794.555 kr. + mva. Dersom vi er svært forsiktige og reknar kr. 100.000 i tapt fortjeneste av omvising og sal pr. år er vårt tap på netto 1,6 mill. kr.

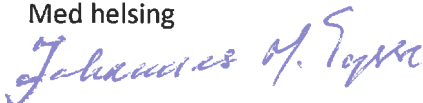
Samnanger kommunestyre har gjeve ein kompensasjon på kr. 400.000,-

Eg har ikkje tenkt å rakke ned på personar som har vore inne i denne prosessen, men vil gjerne ha ein samtale om korleis vi økonomisk kan koma oss ut av dette uføret.

Korleis skal ein plassera ansvaret i denne saka. Er det berre kommunen som skal ta ansvar , eller har fylket noko av ansvaret.

I ei slik sak tykkjer vi det beste er å møtast til ein konstruktiv samtale om det som har skjedd. Underteikna er klar over at det heile beror på eit arbeidsuhell både frå fylke og kommune.

Med helsing

Fjordtønna v/ Johannes M. Tysse postjordtynna.no

Mob. 92253785

Tysse 25.05.2007

Samnanger Kommune v/ordfører Marit Aase,
5650 Tysse

Oppmoding om utbetring av kommunal veg frå Tysse bru og fram til grense mot g.nr 27,
b.nr. 2 på Indre Tysse

Den kommunale vegen opp til gardane og bebuarane på Indre Tysse er smal, bratt og svingute, og er ikkje tenleg for eksisterande og framtidig bruk korkje med omsyn til framkomst eller tryggleik. Vi viser her til tidlegare munnlege innspel i saka.

For vidare næringsutvikling i området er det naudsynt med ei monaleg utviding og utbetreing. I denne samanheng vil vi særleg visa til planane om visningssenter knytt til Fjordtønna.

Fjordtønna er med i prosjektet Economusee. Det er eit opplevingsretta reiselivsopplegg som er utvikla i stor skala i Canada, og som Hordaland Fylkeskommune har teke initiativ til å introdusera i Norge. Ideen er å gje turistar oppleving av lokal kultur, handverkstradisjonar og næringsliv ved vitjing i verksemdar som held oppe slike tradisjonar.

Produksjonen til Fjordtønna byggjer på dei gamle bøkkertradisjonane i regionen, og eit visningssenter vil kunna opna for interessante nye marknader. I samråd med fylkeskommunen er ein og open for visning og demonstrasjon av produksjon og produkt frå dei meir tradisjonelle bøkkarverksemdene som i dag vert driven i Fusa kommune.

Fylkesmannen har ein intensjonsavtale med canadiarane om samarbeid, og søker no sentrale styresmakter om finansiering for vidare utvikling av prosjektet. Om ein lukkast med slik finansiering vil det kunne vera aktuelt for Fjordtønna å bli med, noko som vil styrkja den opplevingsbaserte reiselivsnæringa i kommunen og regionen.

Fjordtønna har utarbeidd ei skisse for Pilotprosjektet for utvikling av eit slikt Verdiskapnings- og Visningssenter, og har hatt vitjing av ein delegasjon frå Canada og fylkeskommunen. Her var også kommunen representert.

Ein arkitekt frå fylkeskommunen er i gang med å skissera kva som må gjerast med bygg og anlegg for å kunna ta imot større grupper for orientering, visning og demonstrasjon.

Eit ufråvikeleg krav er veg og parkeringsplass for bussar. Verksemda er i gang med opparbeiding av parkeringsplass som kan ta bussar, men den kommunale vegen må utbetrast/oppustast.

Dette er eit krav frå fylkeskommunalt hald for å verta med i prosjektet.

Uavhengig av dette prosjektet meiner vi,- som vi innleiingsvis peika på , at den kommunale vegen ikkje har ein tilfredstillande standard for å tena den verksemda som i dag ligg der og dei husstandane som er avhengig av vegen til forskjellige oppdrag som skal utførast.

Fleire av grunneigarane er også interessert i å gjera noko med m.a. det gamle regulerte området over Fjellheimsfeltet, som er det einaste byggeområdet på indre Tysse. Til dette er det også heilt nødvendig med ei utbetring av den kommunale delen av vegen.

Vil her visa til den ferske visjonen til Samnanger kommune om at ”det er her du vil leva og bu” , og at eitt av satsingsområda i kommuneplanen som no ligg ute til høyring nettopp er bustadbygging.

Underteikna har berre denne våren fått 2 førespurnader på tomt til bustadformål.

Vi vonar at Samnanger kommune vil gi denne oppmodinga ei positiv handsaming, og ser fram til konstruktiv drøfting av korleis den praktiske gjennomføringa best kan løysast.

Johannes M. Tysse

Samnanger Kommune
Tyssevegen 217,
5650 Tysse

Vår ref.: (nyttast ved korrespondanse)
200904000-10/180/TIND

Dykkar ref.:

Bergen, 09. juni 2011

Vedrørende utbetring av tilkomsten til Economusee Fjordtønna på Tysse

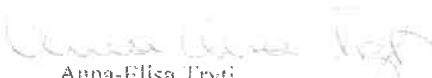
Vi viser til vårt omfattande samarbeide med Samnanger kommune omkring etableringa av Fjordtønna Economusee, som vart opna 11 okt. 2010 som det 3-dje Economusee i Noreg.

Economusee prosjektet er nyleg blitt godkjent som eit kultur og reiselivsprosjekt innan NCE- Norwegian Centre of Excellence si verksemd for å styrke turisme opplevingane og tilboda på vestlandet. Economuseea skal vere med på eit kompetanseprosjekt som skal sjå på gode koplingar mellom kulturliv og reiseliv der produktutvikling, pakking, publikumsutvikling, marknadsføring m.m. vert sentrale utviklingsoppgåver. I kompetanseprosjektet skal fleire hotell i Bergen og Tide Reiser (turbussar), vere med saman med Economuseea for å lage og prøve ut samanhengande opplevingspakker for grupper ut frå Bergen via Os til Samnanger.

Dersom ein skal lukkast med å skaffe ny og auka turisttrafikk til ulike delar av Samnanger er det viktig at tilkomsten til reiselivsmåla er god. Det er difor viktig at Economuseet på Tysse får ein god tilkomst for bussar.

Vi voner Samnanger kommune på denne bakgrunn vil kunne finne ei god løysing på tilkomstproblematikken til Tysse gard sitt Economusee så snart som mogleg.

Med venleg helsing,

Anna-Elisa Tryti
Fylkeskultursjef

Johannes Tysse

Fra: Terje Inderhaug <Terje.Inderhaug@hfk.no>
Sendt: 22. februar 2016 10:54
Til: Johannes Tysse
Emne: SV: Kommunal veg.

Hei,

Eg vil støtte alt som er sagt i din email til Samnanger kommune. Som prosjektleiar for dei tidlegare Economuse prosjekta vil eg med dette stadfeste framstillinga i e-post til Samnanger kommune av 13.06.2014 frå Johannes M. Tysse som korrekt.

Den kommunale vegen har vært eit stort problem for mange av oss i EU Economusee prosjekta gjennom fleire år. Prosjektleiinga har heile tida oppfatta politisk leiing i Samnanger som positive til Economusee tiltaket jf. det felles skriv frå ordførarane i Samnanger og Fusa frå 2008. Ein viktig føresetnad for å lukkast med Fjordtynna var knytt til det å finne ei løysing på tilkomsten via den kommunale vegen, for ellers ville vi aldri ha investert i transformasjonen av Fjordtynna til å verte eit Economusee.

Vegtilkomsten er eit stort hinder for bussbesøka, som vi reknar med vil ta seg opp til sesongen 2016. Vi har i denne 3dje EU prosjektperioden fått med oss fleire store bedrifter i nettverket av Economusee, som allereie i dag trekker store besøkstal. Vi reknar difor med at dei nye Economuseea vil gi auka merksemd og interesse for besøk til heile nettverket, noko som vil falle ut positivt for dei bynære Economuseea som Fjordtynna, - men NB då må tilkomsten dykkar verte god nok.

Eg vil her kort nemne at Oleana skal åpne som Economusee 21.april, deretter fylgjer Theodor Olsen Sylvarefabrikk i Bergen før sommaren og Ciderhuset i Balholm til hausten.

mvh.,
Terje Inderhaug,
Prosjektmedarbeider
Craft Reach Economusee i Norges Vel

Fra: Johannes Tysse (post@fjordtynna.no)

Sendt: 08.10.2018 09:41:52

Til: Per Morten Ekerhovd

Kopi:

Emne: Kommentar

Vedlegg:

Hallo igjen!

Fyrst vil eg takka for etter mi meining ei ryddig samtale omkring problem knytt til vegen fram til Economuseet Fjordtønna.

Fylket var interessert i å få all korrespondanse mellom fylket og kommunen/Fjordtønna som hadde med veg – spørsmålet å gjera. Har gått gjennom mappa mi med tanke på dette, men finn ikkje brevveksling mellom fylket og kommunen anna enn det som tidlegare er sendt over. Som eg tidlegare har forklart var dette ei sak som skulle ordnas mellom fylket og kommunen, så her kan det vera brevveksling som ikkje eg kjenner til. Syner elles til brev frå meg som nett omhandlar dette .

Har kopi av brev til fylkeskommunen frå ordførarane i Samnanger og Fusa – «Søknad om etablering av Economusee», av 16.06.2008. Min kopi er svak i trykken og eignar seg dårleg til å kopiera, men den ligg med eit referansenr. i fylket :200800201-21/658/AFOS.

Eg har ein full perm ang. dette prosjektet, med brev til kommunen om diverse, men truleg ikkje noko som direkte har oppklaring i seg i tilhøvet Samnanger Kommune og Hordaland Fylkeskommune.

Eg fortalde i våre samtaler om eit notat eg hadde sendt ordføraren personleg som eg har lite lyst å leggja fram offentleg då det har ein del namn og er såleis sensitivt.

Eg trur heller ikkje det er oppklarande når det gjeld denne saka. Det går meir på korleis kommunale representantar opptrer i møte med underteikna.

Dersom eg elles kan vera til hjelp, gjer eg sjølvsagt det!

Eg er absolutt ikkje ute etter Terje, men det var han eg hadde kontakten med. Kven som hadde ansvar for korrespondansen i HFK og avtale med kommunen veit ikkje eg.

Mvh

Fjordtønna v/ Johannes

Fra:	Advokat Siri Tofte	Dato:	01.04.2018
Til:	Samnanger kommune v/ rådmannen	Dokument nr:	18/00611-2

Vurdering av sak om veitilkomst til Économusée Fjordtønna

Dette notatet kan inneholde opplysninger som er taushetsbelagt etter offentlighetsloven § 13. Dokumentet kan også inneholde råd og vurderinger som nevnt i offentlighetsloven § 15 andre ledd.

Problemstilling

Det vises til henvendelse av 26. februar 2018 hvor det bes om en vurdering av om kommunen har en rettslig forpliktelse til å utbedre veien fram til Économuséet Fjordtønna – slik at turbusser kan benytte veien.

Sakens hovedspørsmål er om den tidligere ordføreren kan anses å ha forpliktet kommunen til å utbedre veien ved å ha stilt seg bak en søknad om at «Fjordtønna» skulle få status som Économusée – når et av vilkårene for å bli Économusée var at turibusser skulle få tilkomst. Vurderingen bes utfra derfor også om å omfatte en vurdering av hvilke roller og ansvar de ulike partene i saken har.

Det understrekes at min vurdering kun bygger på de skriftlige dokument jeg har mottatt. Jeg har ikke snakket med noen av de som har vært involvert i saken, og beskrivelsen av faktum vil derfor nødvendigvis bære preg av dette og være konsentrert rundt sakens hovedpunkter.

Kort om faktum

Fjordtønna ble etablert som museum i 1998. Museet viser frem bøkkerhåndverk og tønneproduksjon. Museet ligger i Samnanger kommune og tilkomsten til museet går via en kommunal vei.

I 2010 ble museet deltager i EU-Interreg prosjekt - som har til formål å utvikle et internasjonalt museumsnettverk hvor konseptet er at publikum skal kunne se og oppleve tradisjonelle håndverkstradisjoner - og fikk status som et såkalt Économusée.

I Norge ble prosjektet med Économusée opprinnelig ledet av Hordaland fylkeskommune, men ansvaret for å videreutvikle konseptet – og å være en samarbeidspartner for både museene og de respektive kommunene - er nå overtatt av Norges Vel.

Fjordtønna investerte selv midler for å kunne innfri vilkårene for å være deltager i museumsnettverket, men som Économusée har Fjordtønna også fått støtte fra både fylkeskommunen og fra EU interreg program.

Et av vilkårene for å kunne delta i museumsnettverket er at det skal være god tilkomst for turister til museet. Helt siden Fjordtønna fikk status som Économusée så har det likevel vært store utfordringer knyttet til at det ikke er tilkomst for større busser på veien opp til museet.

Problemet med tilkomsten har vært tatt opp med kommunen med jevne mellomrom, både av eierne av Fjordtønna, Hordaland fylkeskommune, Tide Buss og Norges vel. Kommunen har gjort utbedringstiltak på veien, men fortsatt er ikke standarden på veien slik at store busser kan kjøre til Fjordtønna. For at turbusser skal komme seg fram må veien utbedres for ca 1,2 - 2 millioner kroner.

Dersom veien ikke blir utbedret så risikerer Fjordtønna nå å miste sin status som Économusée.

Fra kommunens administrasjon har det hele tiden vært fremholdt at kommunen ikke er rettslig forpliktet til å utbedre veien, men at spørsmålet må bero på et budsjettspørsmål hvor det må gjøres en avveining av hvilke veistrekk i kommunen som har størst behov for opprustning.

Dette synet deles ikke av Norges Vel som ved brav av 15. august 2017 har anført at Samnanger kommune har en avtalerettslig forpliktelse til å utbedre veien utfra hvordan den tidligere ordføreren involverte seg i prosessen som ledet til at Fjordtønna fikk status som Économusée. Av brevet fremgår videre at: *«Dersom det skulle komme til en diskusjon mellom kommunen og bedriften i ettertid om en eventuell eksklusjon av bedriften vil vi for ordens skyld opplyse om at Hordaland Fylkeskommune og EU sitt interreg program har investert og lagt til rette for en utstilling til en verdi av 900 000, og fra bedriften side ble det investert i bygg og anlegg mm for minst NOK 800 000 eks mva i 2010.»*

Proessen som ledet fram til at Fjordtønna fikk status som Économusée startet med en henvendelse fra Hordaland fylkeskommune, ved brev av 9. mai 2008, til alle kommunene i Hordaland fylke, hvor disse ble invitert til å *«finne fram til aktuelle håndverksbedrifter/kandidatar som kan tenkje seg å ta del i prosjektet for å verte nye Économusée/visingssentra i fylket.»* Som vedlegg til invitasjonen lå en liste over 10 kriterier som måtte være oppfylt for at virksomheten kunne bli godkjent som Économusée/visingssenter. I punkt 7. fremgikk at *«dei aktuelle småverksnemndene må: ...vere lokalisert i nærleiken av ei etablert turistrute eller ein turistvei som er under utbygging.»*

På bakgrunn av invitasjonen fremmet ordførerne i Samnanger kommune og i Fusa kommune en felles søknad, på vegne av virksomhetene til Johannes Tysse og Jostein Gangstø, med en anbefaling om at Fjordtønna i Samnanger kommune ble etablert som Économusée/visingssenter hvorav en avdelingen skulle ligge i Fusa kommune. Av søknaden fremgikk at *«i tillegg til momenta knytt til handverket som er nevnt ovafor, så stettar produsentane alle kriteria for å ta del i Économusée.»* Søknaden er datert 16. juni 2008.

I august 2008 traff fylkeskommunen så vedtak om å anbefale at Fjordtønna fikk status som Économusée, og etter en lengre prosess ble Fordtønna åpnet som Économusée i september 2010.

Hva som muntlig ble kommunisert mellom ordfører og fylkeskommunen og Fjordtønna, eventuelt andre i kommunen, om problemer knyttet til veitilkomst opp til Fjordtønna har jeg som nevnt innledningsvis ikke kunnskap om. Det legges imidlertid til grunn at den opprinnelige søknaden fra ordføreren ikke ble ikke forelagt hverken for formannskap eller kommunestyre i Samnanger. Videre at det heller ikke ble inngått noen skriftlig avtale mellom kommunen eller fylke eller Fjordtønna hvor kommunen forpliktet seg til å utbedre veien, eller at det ble truffet noe vedtak med slikt innhold.

Det er og på det rene at det så sent som i februar 2010, parallelt med prosessen hvor Fjordtønna ble godkjent som Économusée, ble fremmet en sak for kommunestyret med spørsmålet om omklassifisering av veien og om ansvaret for veien burde overlates til private. Konklusjonen da at veien inntil videre skulle forbli kommunal.

At det har vært flere uformelle samtaler mellom partene om utbedring av veien viser imidlertid korrespondansen mellom partene.

Like før museet ble åpnet sendte ordføreren og rådmannen i Samnanger kommune en støtteerklæring ved brev av 30. juni 2010 til Hordaland fylkeskommune - om at EU-prosjektet om Économusée ble videreført for perioden 2011-2013. Av brevet fremgikk at: *«Det er lagt ned store private ressurser i prosjektet allereie, og det vert arbeidd vidare med betring av veien.»*

I brev fra fylkeskommunen til Samnanger kommune av 9. juni 2011 ble det og vist til det som ble beskrevet som et omfattende samarbeid med Samnanger kommune om etablering av Fjordtønna Économusée. I brevet ble det fremhevet at det var viktig at Économusée på Tysse får en god tilkomst for busser. Brevet avsluttes med: *«Vi vonar Samnanger kommune på denne bakgrunn vil kunne finne en ei god løysing på tilkomstproblematikken til Tysse gard Économusée så snart som mogleg.»*

I et åpent udatert brev til ordføreren fra Johannes Tysse er videre det beskrevet hvordan kommunen har vært involvert i etableringen av museet, og at veitilkomsten har vært diskutert, men heller ikke her vises det til noen direkte avtale om veitilkomsten: *«representanten for nettverket kunne fortelja at dette konseptet var slik at grupper vart køyrt til bedrifta for å sjå korleis ei tønne vart produsert og skulle til slutt enda opp i eit utsal. Han legg til at eg måtte ta kontakt med kommunen om utbetring av den kommunale vegen, då krava for å verte eit Économusée er at buss kjem fram. Eg svara han såleis : « Det kjem eg aldri til å gjera, for vert dette prosjektet mislukka skal ingen i ettertid ha det å seia at vi har pressa kommunen til utgifter til vegen. Dette må fylket ta med kommunen sjølv, og så er det opp til kommunen kva dei vil gjera». Dette er også referert til i brev til tidlegare rådmann. Den 25.05.2007 d.v.s. 1 år før kommunene sende søknad om å få Économusée til Samnanger skriv eg brev til kommunene v/ordførar at: «Eit ufråvikelig krav er veg og parkeringsplass til bussar.»*

For ordens skyld bemerkes det at brevet av 25. mai 2007, som Tysse henviser til, og som skal være sendt tidligere ordfører – ikke ligger i det materialet som jeg har fått oversendt fra kommunen.

Vurdering

Etter vegloven § 20 har kommunen ansvaret for utgiftene til planlegging, bygging, utbedring, vedlikehold og drift av kommunale veier.

Plikten til vedlikehold av offentlig vei, er imidlertid ikke fastsatt med utgangspunktet i begrepet «vedlikehold», men gjennom rettspraksis. Regelen tar kun sikte på å plassere et kostnadsansvar, den tar eksempelvis ikke sikte på å gi et utgangspunkt for erstatningsansvar i de tilfelle hvor skadeforvoldelse kan tilbakeføres til manglende veivedlikehold. Prioritering av de bevilgede midler er fullt ut en administrativ sak, som ikke kan prøves av domstolen. Regelen fastslår plikten til å utføre et veivedlikehold. Hvis de bevilgede midler er så knappe at de ikke strekker til selv for et minimum

av vedlikehold, kan det reises spørsmål om veimyndigheten burde omklassifisert deler av veinettet, altså overført vedlikeholdet til andre, jf vegloven § 7, 3 ledd og § 8.

At det ikke foreligger noen plikt til for kommunen å vedlikeholde veien opp til en visst standard etter lovverket, betyr ikke at kommunen ikke kan forpliktet seg avtalerettslig til dette.

Etter kommuneloven § 6 er det kommunestyret som er kommunens øverste organ, og som treffer vedtak så langt ikke annet følger av lov eller delegasjonsvedtak. I utgangspunktet vil dette si at det kun er kommunestyret selv som kan forplikte kommunen, med mindre annet følger av lov eller delegasjonsvedtak.

I kommuneloven § 9 nr. 3 er det fastsatt at ordføreren er kommunens rettslige representant og underskriver på kommunens vegne i alle tilfelle hvor myndighet ikke er tildelt andre. I rettspraksis og juridisk teori er det imidlertid lagt til grunn at bestemmelsen som hovedregel ikke gir grunnlag for legitimasjonsvirkninger. Ordføreres funksjon som rettslig representant for kommunen medfører altså ikke i seg selv noen kompetanse til å treffe vedtak eller å inngå bindende avtale.

Hvorvidt kommunen blir bundet hvis ordføreren går ut over sin kompetanse, må avgjøres ut fra den kontraktsrettslige ugyldighetslære. Etter alminnelige avtalerettslige regler kan en fullmektig i visse tilfeller forplikte den han opptrer for, selv om fullmektigen opptrer i strid med sin fullmakt. Dette blir i juridisk terminologi omtalt som legitimasjonsvirkninger. Om vilkårene for å kunne påberope seg legitimasjonsvirkninger overfor kommunen vises til Høyesteretts dom HR-2016-476-A hvor følgende fremgår:

(70) *Som Stuevold Lassen treffende oppsummerer i Kontraktsrettslig representasjon, 1992, side 38:*

«Tendensen i norsk rett er nok at domstolene lar fullmaktsvirkninger inntreffe i tilfelle hvor de finner at tredjemann har hatt grunn til å regne med en viss fullmakt, når den påståtte fullmaktsgiveren må sies å ha medvirket til å skape slike forventninger hos tredjemann. Og opptrer B på en slik måte og under slike omstendigheter at man etter livets alminnelige regel må gå ut fra at han presenterer A som sin fullmektig, bør det ikke være tvil om at det skapes en fullmakt for A, selv om det kan være problematisk å påvise noen virkelig disposisjon fra B's side.»

(71) *For at det skal foreligge toleranse- eller kombinasjonsfullmakt, må de legitimerende omstendighetene være skapt ved handlinger eller unnlater fra personer eller av organ som har kompetanse til å forplikte avtaleparten - i vårt tilfelle kommunestyret - og de må være etablert før avtaleinngåelsen.»*

Ut fra ovennevnte så blir det første spørsmålet i vår sak om ordføreren ved sin involvering i saken isolert sett kan sies å ha avgitt et bindende løfte til de andre aktørene i saken, det vil si Fjordtønna og fylkeskommunen, om at kommunen skal utbedre veien. Om svaret på dette er ja, så blir det neste spørsmålet om kommunen vil være bundet av dette.

At vi står overfor spørsmålet om det foreligger en ensidig bindende disposisjon, og ikke en gjensidig bebyrdende avtale, innebærer at det må kunne stilles et noe skjerpet krav til hva som skal til for at et

bindende løfte skal anses å være avgitt, herunder at det bør fremgå nokså klart hva som er innholdet i en eventuell forpliktelse.

Etter min vurdering så kan jeg utfra dette vanskelig se at ordføreren ved alene å stille seg bak en søknad om at Fjordtønna skal få status som et *Économusée*, kan anses å ha avgitt et bindende løfte om at kommunen skal utbedre veien. Dette selv om god veitilkomst er et vilkår for å bli et *Économusée*.

Dette for det første fordi at det ikke står noe uttrykkelig i selve søknaden om at veien ved dette vil bli utbedret. Uttrykket om at «*produsentane stettar alle kriteria for å ta del i Économusée*» er etter mitt skjønn for vagt til at det kan oppfattes som et bindende løfte om at kommunen vil utbedre veien. At det heller ikke fremgår noe om hvem som i så fall er løftets mottager og at søknaden også er underskrevet av ordføreren i Fusa kommune - som under enhver omstendighet heller ikke rår over disse forholdene - trekker også i retning av at ordføreren ved å inngi søknaden ikke kan anses å ha avgitt noe rettslig bindende løfte.

Uavhengig av hva som skal være kommunisert muntlig mellom ordfører og de andre aktørene så har det etter mitt syn også formodningen mot seg at en avtale om at kommunen skulle forplikte seg til å utbedre veien ikke ble nedtegnet skriftlig med en nærmere angivelse av hva slags standard som veien skulle opprustes til, og hva som skulle være kostnadsrammen og et tidspunkt for når arbeidet skulle være utført. I den sammenheng vises det og til prinsippet om at det er den som vil påberope seg at det er inngått en avtale som har bevisbyrden for dette.

Til dette kommer også at ingen av partene – før det ble anført i brevet fra Norges Vel først i 2017- kan anses å ha gitt uttrykk for at kommunen heller skal ha påtatt seg noen rettslig forpliktelse til å utbedre veien. Det vises til at det i brevet fra fylkeskommunen i 2011 ikke vises til noen konkret avtale om busstilkomst, men til et omfattende samarbeid mellom partene.

Det må videre også kunne legges til grunn at ordføreren ikke var tildelt myndighet til å forplikte kommune til å oppruste veien. Det underliggende forholdet mellom kommunen og ordføreren taler dermed også for at ordførerens involvering i saken ikke binder kommunen. Til dette kommer videre at det heller ikke er noen holdepunkter i saken som tilsier at kommunestyret har opptrådt på en måte som skulle gi inntrykk av at ordføreren hadde den nødvendige fullmakt. I dette ligger at kommunen etter mitt skjønn heller neppe kan anses forpliktet selv om ordføreren skulle ha avgitt et muntlig bindende løfte om at veien skulle utbedres.

Selv om de andre aktørene ved ordføreres handlemåte har hatt en berettiget forventning om at kommunen vil bidra til å utbedre veien, så betyr altså dette ikke at kommunen etter mitt skjønn kan anses forpliktet til dette. Partene må selv bære risikoen for egne forventninger.

Det må etter mitt syn videre kunne forventes at både fylkeskommunen og eieren av Fjordtønna måtte være innforstått med at en eventuell forpliktelse fra kommunens side burde ha vært formalisert og forankret på en bedre måte. At Tysse selv var klar over problemet med veitilkomsten – og gav uttrykk for at dette forholdet derfor burde avklares nærmere mellom kommunen og fylke - understøtter også dette.

Konklusjon

Etter min vurdering kan jeg vanskelig se at kommunen kan anses å ha en juridisk plikt til å utbedre veien. Spørsmålet om veien skal rustes opp vil derimot måtte bero på politiske vurderinger, hvor også hensynet til kommunens omdømme vil være av betydning. Ved denne vurderingen er det etter mitt syn viktig å få avklart hva den tidligere ordføreren har kommunisert i saken.

Med vennlig hilsen

Siri Tofte
advokat
Telefon 95 08 08 66
Siri.Tofte@ks.no

Fra:	Siri Tofte	Dato:	10.04.2018
Til:	Samnanger kommune v/ rådmannen	Dokument nr:	18/00611-3

Vurdering av sak om veitilkomst til Éconmusée Fjordtønna - tilleggsnotat

Dette notatet kan inneholde opplysninger som er taushetsbelagt etter offentlighetsloven § 13. Dokumentet kan også inneholde råd og vurderinger som nevnt i offentlighetsloven § 15 andre ledd.

Det vises til mitt notat av 1. april 2018 om ovennevnte hvor min konklusjon var:

«Etter min vurdering kan jeg vanskelig se at kommunen kan anses å ha en juridisk plikt til å utbedre veien. Spørsmålet om veien skal rustes opp vil derimot måtte bero på politiske vurderinger, hvor også hensynet til kommunens omdømme vil være av betydning. Ved denne vurderingen er det etter mitt syn viktig å få avklart hva den tidligere ordføreren har kommunisert i saken.»

Etter ønske fra kommunen så hadde jeg fredag 6. april 2018 en telefonsamtale med den tidligere ordføreren, Marit A. Aase, for å få hennes redegjørelse av saken.

I epost av 8. april 2018 oppsummerer Marit A. Aase vår samtale slik:

«På spørsmål om kva eg har kommunisert i denne saka så er svaret mitt at ja, eg har sagt at kommunen skulle ta ansvar for å utbeta vegen. Dette trudde eg og me skulle få til. Når me ikkje har lukkast med det, har me i etterkant sett at vegen skulle vore prosjektert og vedteken finansiert i ein tidleg fase, gjerne som del av eit formelt politisk vedtak om deltaking.»

Då me arbeidde med saka den gongen, såg me ikkje dette. Konseptet hadde heller ikkje i seg dokument til signering som medførte at me fanga dette opp.

Kommunikasjonen med fylkeskommunen var i stor grad munnleg.

I somme andre samarbeidsprosjekt kommunen har delteke i seinare tid har det i mykje større grad vore utarbeidd dokument der konkrete summar gjennom politiske vedtak inngår i avtalane.»

Ut over dette så har jeg i tillegg mottatt kopi av tre dokumenter, som er oversendt til kommunen fra Johannes M. Tysse. Dette er brev av 5. april 2018 fra Tysse til ordføreren i Samnanger, brev av 25. mai 2007 fra Tysse til daværende ordfører og utskrift av et udatert innlegg fra Tysse i avisen Samningen. Ingen av disse dokumentene har vært forelagt meg tidligere.

I brevet av 25. mai 2007 skiver Tysse:

«For vidare næringsutvikling i området er det naudsynt med ei monaleg utviding og utbetring. I denne sammenheng vil vi særleg via til planana om visningssenter knytt til Fjordtønna....

...Eit ufråvikeleg krav er veg og parkeringsplass for bussar. Verksemda er i gang med opparbeiding av parkeingsplass som kan ta bussar, men den kommunale vegne må utbetras/opprustas. Dette er eit krav fra fylkeskommunalt hald for å verta med i prosjektet.»

I brevet av 5. april 2018 kommenterer Tysse ovennevnte brev og den øvrige saksgangen slik:

«Dette syner at kommunen 1 år før søknad vart sendt inn vart gjort merksam på sine forpliktingar til opprusting av vegne frå underteikna. Eg hadde ingen ting med vegne å gjera, men tok meg den fridom å minna kommunen om det som dei visste måtte gjereast. Kva skulle eg så meira gjera? Skal ein ikkje stola på at kommunen handlar profesjonelt i ei slik sak?»

Vi tok ei ny investering som vi egentlig ikkje hadde råd til etter alle dei investeringane vi alt hadde vore gjennom. Det vart også opplyst kva dette ville kosta oss utan at kommunen kom med eit ord om at dei ikkje kom til å oppfylle det som dei visste skulle gjerast, så vi kunne stansa prosjektet. Dette kan ein kommune gjera mot ei lita privat bedrift. Hadde eg gjort det same andre vegen hadde eg vorte tynt av kommunen. Det siste er ein påstand som mi erfaring med kommunen er lett å underbyggja.»

Fra leserbrevet til Tysse hitsettes vidare:

«Éconmusée vart eit EU prosjekt, og i 2010 kom leiaren for nettverket og sa at Fjordtønna måtte opna som Éconmusée i okt. s.å. Eg protesterte på dette då eg ikkje hadde høyrte noko sikkert om kva kommunen ville gjera med vegen. Eg fekk til svar at kommunen visste om krava og meinte alvor med søknaden. Gang på gang gav eg våren 2010 tydeleg melding om min uro for å opna inneverande år, då eg var usikker på kommunen, men eg fekk same svar frå leiaren av nettverket i fylkes som tidlegare. Éconmusée var eit EU-prosjekt og fylket hadde avgrensa tid på seg med gjennomføringa. Dei skulle ha ferdig 5 bedrifter på 3 år. Vi kom i ein svært pressa situasjon, så eg tok kontakt med offentleg takstmann for å finna ut kva detta ville kosta Fjordtønna. Taksten lydde på kr. 800.000 eks mva. Eg gav leiinga i kommunen munnleg melding om kva det ville kosta eigarene og verte Éconmusée. Eg tenkte kommunen ville stoppa dette dersom dei fann at krava ikkje kunne oppfyllest frå kommunens si side.»

Vurdering

De nye opplysningene gir etter mitt syn ikke grunnlag for å endre min konklusjon.

Selv om det kan fremstå som om den tidligere ordføreren har gått noe lengre i å gi muntlige lovnader til de involverte – om at veien vil bli rustet opp – enn hva som er lagt til grunn i mitt første notat - så er det ingen opplysninger som tilsier at dette har vært forankret i de organ som har myndighet til å binde kommunen. Ut fra dette kan jeg derfor vanskelig kan se at kommunen som sådan kan anses forpliktet rent rettslig sett. Her vises til de vurderinger som fremgår av mitt første notat.

Det understrekes imidlertid at en eventuell rettsprosess rundt spørsmålet i større grad nødvendigvis vil avdekke i hvilken grad kommunestyrets medlemmer var kjent med prosessens som var på gang, noe som vil kunne ha betydning for hvordan spørsmålet må vurderes.

Til dette kommer likevel at saken også vil ha en foreldelsesrettslig side. Det vises til at et krav etter foreldelseslovens hovedregel vil foreldes tre år etter at det tidligst kunne vært gjort gjeldende. I den sammenheng blir det et spørsmål om når den eventuelle forpliktelsen skulle vært erlagt fra kommunens side. Tre års fristen vil begynne å løpe fra dette tidspunktet, og kravet vil ut fra dette etter alt å dømme derfor være foreldet.

Når det gjelder de dokumentene som er oversendt fra Tysse, så fremkommer det etter mitt skjønn ingen nye opplysninger som kan anses å være av vesentlig betydning for sakens hovedspørsmål. De nye dokumentene gir kun en mer utfyllende beskrivelse av faktum. At Tysse og fylkeskommunen har hatt en berettiget forventning om at veien vil bli en realitet må imidlertid være på det rene. Fra mitt ståsted synes det derfor fornuftig at kommunen forsøker å finne en løsning på den situasjonen som er oppstått.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Siri Tofte', written in a cursive style.

Siri Tofte
advokat
Telefon 95 08 08 66
Siri.Tofte@ks.no

Fra: Jan Erik Boge (JEB@samnanger.kommune.no)

Sendt: 17.10.2018 13:18:29

Til: Per Morten Ekerhovd

Kopi:

Emne: Saksdokument og politiske vedtak i Samnanger kommune vedr. vegtilkomst til Économusée Fjordtønna

Vedlegg:

Hei.

Ref. telefonsamtale i dag vedrørende Fjordtønna. Sender deg som avtalt lenker til informasjon om Samnanger kommune si politiske handsaminga av saka.

- Vedtak i kommunestyret 26.04.2018, sjå side 13 i møteprotokoll (<https://www.samnanger.kommune.no/Handlers/fh.ashx?MId1=157&FilId=2002>)
- Sakspapir til kommunestyret 26.04.2018, sjå side 128-136 i møteinnkalling (<https://www.samnanger.kommune.no/Handlers/fh.ashx?MId1=157&FilId=1992>)
- Vedtak i formannskapet 12.04.2018 (tilråding til kommunestyret 26.04.2018), sjå side 11 i møteprotokoll (<https://www.samnanger.kommune.no/Handlers/fh.ashx?MId1=157&FilId=1988>)
- Sakspapir til formannskapet 12.04.2018, sjå side 135-142 i møteinnkalling (<https://www.samnanger.kommune.no/Handlers/fh.ashx?MId1=157&FilId=1982>) og tilleggsnotat frå KS (<https://www.samnanger.kommune.no/Handlers/fh.ashx?MId1=157&FilId=1985>)
- Vedtak i formannskapet 22.02.2018, sjå side 5 i møteprotokoll (<https://www.samnanger.kommune.no/Handlers/fh.ashx?MId1=157&FilId=1979>)
- Sakspapir til formannskapet 22.02.2018, sjå side 4-43 i møteinnkalling (<https://www.samnanger.kommune.no/Handlers/fh.ashx?MId1=157&FilId=1973>)
- Vedtak i formannskapet 19.10.2018, sjå side 9 i møteprotokoll (<https://www.samnanger.kommune.no/Handlers/fh.ashx?MId1=157&FilId=1924>)
- Sakspapir til formannskapet 19.10.2018, sjå tilleggsinnkalling (<https://www.samnanger.kommune.no/Handlers/fh.ashx?MId1=157&FilId=1917>)

Ta gjerne kontakt dersom du har spørsmål/behov for ytterlegare informasjon.

Med helsing

Jan Erik Boge

Rådgevar, Samnanger kommune

56 58 74 20 / 56 58 74 00

Samnanger kommune

- der du vil leva og bu -

Eg gjer merksam på at dette ikkje er ei privat e-postadresse; både inngåande og utgåande epost vert vurdert for journalføring i kommunen sitt sak- og arkivsystem.